

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PREȚIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PREȚIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

Adunarea generala a alumneului din Temisiór'a
s'a tienutu Io'a trecuta in 9/21. Augustu a. c.

Scopulu acestei adunàri generale a fost: ca se pronuncie asupra modului, cum se-si urmeze mersulu seu pentru viitoriu acèsta frumósã institutiune culturala. Si, precum intielegemu noi lucrulu, conclusulu luat de adunarea generala de Ioi, mai cu seama in faci'a imprejuràrilor obvenite in timpulu din urma este de o natura, incât ne face se speràm, ca executandu-se bine, va face se incete divergintiele, ce se ivisera in timpulu din urma in sinulu acestei corporatiuni, si scopulu, pentru carele ea s'a infintiatu totusi se va ajunge.

Adunarea generala adeca a decisu, cá intréga afacerea alumneului din Timisióra se-se incredintieze consistoriului eparchialu din Aradu, cu rogarea, ca acest'a se proceda, precum va aflá de bine, si precum ceru interesele bisericeii si poporului nostru, ingrijindu, cá institutiunea cá atare se-se sustiena, si averea institutului se-se intrebuintieze conform mentiunei ei.

Cu chipulu acest'a, asia credemu noi, divergintiele, ce se ivisera in timpulu din urma in sinulu acestei corporatiuni, voru incetá; si institutiunea ca atare si-va urmá mersulu ei regulatu.

Biseric'a am disu totdeun'a, si repetimu si acum, nu urmaresce, si nu póte urmari prin nici unu actu alu ei altcuv'a, decât desvoltarea culturala a poporului. Apoi pre langa acést'a biseric'a dupa programulu si legile ei este ferita de lupta de partide, si astfelu avem tóta speranti'a, ca biseric'a va aflá de siguru calea si modulu, prin carele acèsta frumósã institutiune culturala se póta luá unu aventu cât mai insemnatu in desvoltarea s'a conform trebuintieloru poporului, si in specialu conform trebuintieloru poporului nostru din pàrtile Temisiorii.

Conclusulu luat de adunarea generala de Ioi este unu conclusu de natura transitoria, dar elu are cu tóte acestea doue pàrti insemnate si instructive. S'a constatatu adeca de nou, cá la noi progresulu

pre terenulu culturalu se póte face mai repede si mai siguru numai prin bisericã, si sub scutul si ingrijirea bisericeii, si in acelasi timpulu s'a constatatu, cá increderea in bisericã si in organele ei este in sinulu societãtii nóstre fórtè puternica,

Biseric'a si-a facutu totdeun'a detorinti'a dupa posibilitate facia de ori ce misicare cu scopu culturalu, care i-a cerutu ajutoriulu. Si o va face deci repaperatu acèsta detorintia si facia de alumneulu din Temisióra.

Unu lucru este numai, pre carele lu-dorimu noi, si anume: cá institutiunea, de carea vorbimu, se fia pre viitoriu mai bine si cu mai multa caldura imbrãtisiata.

Institutiunea alumneului din Temisióra s'a nascutu si activatu din Zelulu inteligentiei si poporului nostru din pàrtile Temisiorii.

Acestu zelu si-a avutu deja rodele sale si pana acum.

Cu atât mai multe róde speràm, cá va aduce acèsta institutiune de aici inainte intrandu in organismulu bisericeii, si avendu in ajutoriulu seu basa si mijlóce de viétia si progresu vecinicele institutiuni ale bisericeii lui Christos.

Nimicu nou sub sore.

In istori'a popóreloru, este faptu constatatu, cá totulu se repetiesce. Si din nefericire nu se repetiesce numai aceea ce este bunu, ci din contra relele vietii din betrani se repetiescu mai adeseori de cât virtutiele.

In punctulu acest'a civilisatiunea moderna s'a aretatu multu mai slaba de cât se pota celu putienu moderá pecatele din betrani. Nici cá s'ar fi potutu altcum.

Viéti'a omenesca numai atunci este pre o cale normala de desvoltare, deca omulu este omu, si deca omulu traesce in consonantia cu firea s'a omenesca, pre cum a interpretatu acést'a fire veciniculu interpretatoru mantuitoriu alu lumei.

La inceputu au fostu gone in biserica si omenii cei mai devotati binei publicu si umanitatii in genere, au primitu mortea de martiru, numai pentru ca s'au pusu in servitiulu binei publicu.

Nici astadi nu este altcum.

Omenii devotati binei publicu, cari muncescu o grea munca spre a face ca spiritulu evangheliei lui Christosu se inactiveze si respective se se faca trupu in vietia bisericeii si scolei romane, suntu nu arareori reu vorbiti numai pentruca facu binele.

Va se dica si astadi se mai repetiesce multu din aceea ce in timpulu primitivu alu istoriei bisericeii ne-amu deprinsu a numi gone. Accentuamu aici faptulu acest'a pentru ca se atragemu atentiunea miciei nostre societati asupra lui si se ne deprindemu a fi cu multa atentiune si priveghiere asupra celora ce se petrecu in societatea nostra.

Timpulu nostru are multe particularitati, si observatorulu criticu, pote se gasesca in tinsulu multu obiectu de studiu. Noi cari nu voimu a face pe criticulu si cari voimu si ne dam tota ostenela a delaturai ori ce critica nefavorabila in mersulu culturalu alu societati nostre, ne marginimu a espune faptulu, si nu pretindemu dela nimenea altceva de cat se studieze lucrurile si omenii asia, precum suntu.

Istoria si-face mersulu ei, er noi, cari toti de o potrivavemu o rola si misiune istorica, avemu o datorinta, si anume: se nu facemu nimicu din ceea ce ne-ar prezenta ce nu pote se ne convina in factia posteritatii.

Voimu se traimu, nu pentru astadi, ci pentru viitorulu celu mai indepartatu, cu tota demnitatea.

Si daca faptele se repetiescu atunci de siguru lumea, care are se ne urmeze, ne va supune si pre noi criticeii tocmai asia, pre cum supunemu noi pre altii.—

Faptulu acest'a vorbesce forte multu. Elu ne spuna ca se nu ne tememu de acesta critica, de cat numai in casulu, cand faptele nostre numar consuna pre deplinu cu positiunea ce ocupamu.

Vorbele se trecu, faptele remanu. De aceea nu ne vomu teme nici odata de omenii servitiului vorbeloru; ci faptulu istoricu cu „a p'a trece pietrile remanu“ va fi si trebuie se fie unu indemn pentru fie-care din noi de a ne pune in servitiulu fapteloru.

Dar unulu cate unulu nu suntemu in stare a face fapte, precum le reclama dela noi multele trebuinte ale societati si vietii actuale; si sciind acest'a ne vomu sili se ne gasimu fie-care societatea in carea se ne potemu misca cu tota libertatea si se aflamu sprijinulu pentru a produce fapte, cari unulu cate unulu singuru nu suntemu in stare a le face.

Asia s'au facutu lucrurile mari totdeun'a si numai astfelu se potu face si astadi; de aceea ne dicemu noue si dicemu toturoru, se cautamu amici si

sprijinitori, pentru a face binele pre o scara cat mai intinsa.

Vom gasi neaperatu acesti amici, si deca ei la inceputu vor fi putini, nu ne vomu descuragia, ci vomu lucra cu densii la inceputu intr'unu modu mai greoiu, pentru-ca cu atat mai vertosu se fie mai spornicu lucrulu nostru mai tardiu.

Binele este bine, si binele realizatu pre ori-ce terenu are aceea parte buna, ca incurajea si grupaza totu mai multi omeni de bine in jurulu seu.

Astfelu a fostu in trecutu, astfelu are se fie si astadi.

Sorele este acelasiu sore care a luminatu de cand este lumea. Omenii s'au schimbatu si potu se se schimbe, dar unu lucru remane necontestabilu, ca in acesta schimbare de omeni virtutea in vietia acest'a publica este uniculu mijlocu prin care se shimba in spre bine sortea poporeloru.

Romanulu este omu de virtuti si daca vitiulu, dusmanulu bunastarii, si-a aretatu adese nefericit'a s'a potere in societatea nostra, numai putienu este adeveratu, ca romanii in scola si biserica si in faptele mari au fostu totdeun'a unu corpu si unu sufletu.

Acest'a este ceea ce dorimu, si asteptamu dela publiculu nostru. Si deca astfelu vomu procede, nu se pote, ca istoria se nu-si repetiesca si asupra nostra ceea ce a facutu de cand este lumea asupra poporeloru de virtute si virtuti. Vomu fi unu sufletu si unu corpu in tote afacerile nostre mari si mici, pentru-ca ne iubimu biserica si neamulu, cartii a-partienemu.

Si procedindu astfelu, daca nimicu nu este nou sub sore, nu se pote ca se nu ne gasesca fie-care di cu conditiuni mai bune.

Unele defecte in invetiamentulu poporalu.

Asia e intocmita in lume, ca totu ce nu-se face precum se cavine, nu pote se fie lucru bunu, se duca la un resultatulu imbucuratoriu, ci dupa multa truda si ustaneala, ajunge omulu la aceea, ca nu numai ca n'a facutu nimic, ci mai multa a si stricatu.

Precum in tote lucrurile din lume asiastau trebile si in ale educatiunei si instructiunei. Si indeosebi aici, ca-ci, deca se condamna undeva gresielele, atunci aici, condamnarea loru este nespusa. In pictura, arhitectura, etc., era si potu indrepta in catva gresielele facute, si deca nu tocmai la acelasi lucru, se pote face altulu denou, si pre langa tote calamitatile, in fine si-ajunge omulu scopulu. Nu asiasta lucrulu in educatiune si instructiune. Odata gresielele comise — nu se mai potu repara si prin urmare amu nefericitu un omu pentru totdeun'a.

Si din nefericire se cam intempla astfelu de gresieli in scolele nostre populare. Si nu micu este numerulu aceluor scole, in care la predarea obiecteloru de invetiamentu se folosese un metodu cu to-

tului ne practicu, un metodu, care numai urmări bune nu pote se aiba. Va se dica, invetiatoriulu se folosește la predarea objectelor de invetiamentu de un metodu care e numai spre stricarea elevilor pe cari i-instruța.

Nefericitulu metodu din tempurile vechi si adi inca se practisêza in fôrte multe din scôlele nostre poporale. Totu ce invetia baiatulu, invetia mehanice din carte asiá, cà ti-e mai mare mil'a, cand vedi cà bietulu baiatu respundiend fizeza ochii intr'o directiune ore-care si nu-si schimba positi'a de feliu cand respunde, pentru-cà, intemplantu-se un'a ca ast'a, si pierde firulu si nemai potendulu afiá, a gatatu cu tota sciinti'a, deore-ce elu, cand respunde, si-inchi-pue cartea, din care a invetiatu, inaintea ochiloru si asiá respunde, dar fora se intielega ceva din ceea-ce a respunsu. Odata intreruptu in respunsulu seu, nu e mai multu in stare a continuá, fora numai in casulu cand i-s'ar pune intrebarea de nou.

Asiá apoi se practisêza mai la tôte objectele de invetiamentu. I-se da scolarului „de aici pana aici,” fara nici o explicare, s'au deca i-se si explica numai éta-asiá, ca se nu se dica, cà nu s'a explicatu, er prunculu, tot ce invetia, invetia din carte mehanice. Deca lu-intrêba cineva, cà ce a respunsu, nu scie nemicu. Asiá, d. e., ti-respondede la intrebare destulu de corectu din Gramatica, firesece numai regul'a, ér de aplicarea acelei'a in praxa — feresce domne! Si apoi nu e mai periculosu, de câtu a invetiá pre pruncu numai eta-asiá, mehanice, deorece, prin acést'a, in locu se-i agerimu mintea, numai i-o tempimu de-o parte, ér de alta parte, crescemu nisce ómeni periculosi societãtii, tot ce voru judecã astfelu de ómeni, voru judecã fora nici o basa, vor judecã superficialu asia, precum sór deprinsu in scôla: se dica multe, dar fora se cugete la ceea-ce dice.

Am ajuns tempurile acelea, ca se-ne lapedãmu de acea, ce a fostu reu in trecutu si se-ne folosimu de un metodu mai usioru si mai corespundietoriu puteriloru spirituali ale scolariloru „De aici pana aici” este o procedura necorecta; invetiatoriulu se-lu conduca pre scolaru, prin intrebãri, ca elu insusi se si-statorêscã regul'a, adeca asiá, ca el se intie-léga aceia ce i-se propune, ér cartea, deca in fapta i-se da, se-i servêscã ca si un medilocu secundariu si se i-se dee in mana numai atunci, cand elu a intielesu bine aceea ce i-s'a explicatu, cà-cã la din-contra, ne intielegund, va invetiá regul'a mehanice, din carte, pentru-cà lectiunea trebuie se-o scie la tempulu seu si ne intielegundu-o, va fi silitu se-o invetie din carte asiá, precum pote, mehanice, ceea-ce este si un lucru forte greu si obositoriu. De aici apoi vine, cà prunculu se disgusta de carte, si o privesce ca cel mai mare dusmannu alu seu.

E reu pentru scolaru astfelu, dar reu si ne-placutu e si pentru invetiatoriu, pentru-cã sciutu e, cà invetiatoriulu are mai mare placere si o ne spusa

bucurie cand elevii sei dau respunsuri bune; si vai! nu este mai amara di pentru unu invetiatoriu, ca si diu'a aceea, cand elevii nu dau respunsuri bune. Si capetand invetiatoriulu continuu astfelu de respunsuri, se disgusta cu totul de scola.

Asiá e, dar deca cautãmu dupa cauza, — spunendu adevêrulu — in cea mai mare parte, in punctulu acest'a, caus'a e invetiatoriulu, pentru-cã materi'a de invetiamentu nu i-se predã scolarului precum se suvine.

E de totu incorect si daunos atãtu pentru invetiatoriu cat si pentru scolaru, a ne folosí de unu metodu incorect, de aceea se-ne punem noi invetiatorii si se-ne folosimu de unu metodu mai corespundietoriu intru tôte si apoi se fimu sigari, cà cu mai multa bucurie si mangaere vomu intrã in scola, unic'a mangaere, ce o putemu avé noi invetiatorii.

G a l s i a, la 8. Iuliu 1888.

Invetiatoriulu.

O privire fugitiva in Istori'a bisericescã a Romaniloru

— de Emilianu Micu. —

(Continuarea.)

Originea Episcopiei Ienopolitane nu s'a potutu descoperi pana acum cu positivitate, dara se presupune cà a potutu sè se infintieze numai pe acele timpuri furtunose ale epocii principiloru Zapolesci si a regiloru imperatiu Ferdinandu si Rudolfu. Santi'a S'a Dlu protopopu Nicolae Tincu Velea, in oper'a s'a „Istori'a bisericescã, politica-nationalã.” Sibiu 1865, dice la pag. 118, cà „cam de pre la anul 1570, pana dupa 1600 au siedintu trei Archierei pre scaunulu mitropolitanu (adecã episcopescu?) al Ienopoliei: Moisisa Brancoviciu, Sava I, si dupa departarea acestui'a la Ardeal (?) Longin.”

Santi'a Sa parintele I. Russu din Aradu, ocupanduse cu traducerea in limb'a romana din istoricii serbesci a biografiei Mitropolitulu Sav'a (1656—1680—82) publicata in foaia diecesei aradane „Sperantia” din anul 1869. Nrii 17, 18, 19 ne spune in Nrul 17 pag. 150 punctul 7: „Moise Brancoviciu s'a casatoritu si a avutu fiu pe Solomonu. Moise, nurindu-i soci'a, s'a calugaritu sub numele Mateiu si el a fostu celu antãiu episcopu alu Ienopoliei. Fiulu seu Solomonu inca s'a calugaritu sub numele Sava si elu s'a numitu Archiepiscopulu si Mitropolitulu Ienopoliei.”¹⁾

Ori cum ar fi parerile diferitiiloru scrietoriu bisericesci asupra originii acestei episcopii, carea la tota intem- plarea a esistatu inainte de Sav'a, afirmãmu pe bas'a documentulu reprodusu in acéstã disertatiune esistinti'a episcopiei Ienopoliei inainte de anulu 1608. Cu atãt mai vertosu, cà episcopulu si Mitropolitulu Sav'a del'a anulu 1608 a trebuitu se fie fostu avutu, mai inainte de edarea documentulu, terenu spre a-si fi potutu dovedí fidelitatea si servitiile fidele facia de patrie si de guvern, precum se dice in diploma.

„Tum vero attentit et consideratis fidelitate et fidelibus servitibus Reverendi Zavae Episcopi quarundam Ecclesiarum et Walachorum in Transilvaniae passim existen-

¹⁾ Prin urmare, éca punctulu decisivú. Sav'a este celu antãiu Episcopu alu Ienopoliei, carele se numesce Archiepiscopu si Mitropolitulu. Titlulu acest'a arogatu pe nedreptulu a fostu numai ocazionaliu si vremelnicu, dar nici decum canonicu; cel putien pana acum nu s'a descoperitu a fi fostu canonicu!?

tium, quae ipse nobis et huic regno nostro Transilvaniae cum alias semper in omnibus occasionibus pottissimum autem in novissima recuperatione Arcis nostrae Lippensis fideliter exhibuit et impendit ac in futurum quoque exhibiturus et impensurus est.“

Cà Sav'a a fostu episcopulu Ienopoliei, nu suferè nicoi o indoela. Istoricultu magiaru, profesorulu Iuliu Dudás, ocupanduse cu „Istori'a Serbiloru“ (1525—1711) in colónele buletinului societății istorice si Archeologice din Timisiora ne istorisesece urmatórele: „In urmarea conjurațiunei Serbiloru, Lipov'a a caditu in manile Turciloru in 6 Iulie la anul 1605; poporulu carele locuía in acestu orasiu si cetate, parte s'a ucisu de catra Turci in modulu celu mai barbaru, parte, care au mai fostu avutu dile, au scapatu de morte cu fug'a dimpreuna cu capitanulu loru Ladislau Rákóczy. Audindu principele Bocskay despre acesta trista stare a orasiului si cetatii Lipov'a, trimise pre incrediatii sei generali: Petneházi si pre Simon Pécsi, ca se conluere cu ori-ce mijlóce si se reocele Lipov'a din manile Turcilor. Spre scopulu acest'a Petneházi si Pécsi castigara in partea loru pe Sav'a vladic'a dela Ienopola, carele, probabilu, pe acest timp locuía in Lipov'a, dupa cum ne incredintieza istoricii magiari, intre cari numimu de o camdata pe Rácz Károly,²⁾ se constatuire despre modulu reocuparei. Zelosulu Archiereu si fu tramisu in cetatea Lipovei, ca se convertesca pe Serbi in partea principelui, promitiendu-le nenumerate favoruri, libertat, prerogative si diplome nibilitare³⁾ si ertarea faptei lasie de tradare. Castigand Archiereulu Sav'a pe Serbii si Romanii din cetate pre partea s'a si a principelui, éra pre de alt'a intorcunduse pefugatulu capitanu alu cetatii Lipov'a, Ladislau Rákóczy, cu o armata adunata din partile Ungariei superioare, — cu poteri considerabile, dar mai vertosu prin staruinti'a si viteji'a Archiereului Sav'a, Lipov'a se reocupa si deveni éra si in manile Crestiniloru in 7. Aprilie 1606.

In acésta batalie sangerosa pe vietia si morte de ambele parti, cadu din partea Turciloru si capitanulu jeniciloru Aga Abis.⁴⁾ Sav'a pre cât a fost pastoriu bunu, pre atât a fostu si vitézu. Acestu Sav'a se pare cà este acel'a de carele s'a disu in „Sperantia“ 1869. Nrul 17. pag. 151. „Nappal pap, éjszakán pedig fegyveres ellenség.“ adeca: „Din'a e preotu, éra noptea vrajmasiu inarmatu.“ Cel-pucin faptele dovedescu acésti'a. Urme positive, cine va fi urmatu lui Sav'a (1600—1602—1609) la Ienopolea, nu am aflu nicarirea. Cam inainte de anulu 1656 a fost episcopu Ienopoliei un Sav'a totu din familia „Brancovicesiloru, carele la anul acesta trecu éra si la Alba-Iuli'a, dupa cum ni se spune in „Diplomatariulu istoricu al diecesei rom. cath. cianadane pag. 179.“ Azon Brancovics Sabbas, kit II. Rákóczy szerénysége, tudományossága, moesoktalan előlétele miatt, Károly-Fehérvári nem egyesült püspökké nevezett ki, ugyancsak Ienóből származott. (Csanádegyházmegyei adattár 1872. Temesvár, fasciculuu din Aprilie, pag. 179.)

Dupa trecerea si a acestui Sav'a la Alba-Iuli'a, cine va fi urmatu la Ienopolea, éra si nu amu aflu pana acum. Probabilu cà nime. Acesta episcopie se pare cà a remasu

²⁾ A „Zarándi egyházmegye története.“ Arad. 1880. pag. 96. 1606-ban Lippa a ráczok és oláhok püspöki székhelye lón, mely püspöki lak szomszédtsága, így iratik le a Lugosy nemzetiség productionális perében; a vladikának szomszédjai keletről: Eötvös Márku, délről: Csalay Simon, nyugatról: Darabos-utca és északról: a közönséges városi-utca.

³⁾ Cu ocasiunea acésti'a s'au nobilitatu ca la 160 serbi. „Zaránd egyházmegye“ pag. 208.

⁴⁾ Történelmi és régészeti értesítő, 1886. II-ik új évfolyam 2-ik füzet. A magyarországi szerbek szereplésének története (1526—1527) czimú czikk. Dudás Gyulától 69—70 lap.

veduvita si a apusu, ca se se reinfintieze de nou in virtutea diplomei leopoldine la anul 1690 séu 1691, denuindu-se de patriarchulu Arsenie Cernoovits, Isai'a Diacovits episcopu al (vechiei?) episcopii (reinfintiate?) Ienopolitane.

Isai'a Diacovits a pastoritu episcopi'a ienopolitana pana cam catra anulu 1706, cand din caus'a turburáriloru in aceste parti, parasi Ineul si se stremutá din trun locu intraltulu mai siguru. Loc mai siguru ca orasiulu Aradu nu érá, deci s'a stremutatu la Aradu cumperandu-si locu pentru resiedintia, precum se vede din o scrisóra datata din 21. Faur 1733. alui Carolu al VI. unde dice: „Quod posteaquam graeci ritus Quondam Episcopus Ienopolitanus Isaias Diacovits certum Quondam in haereditarii nostri Regni Hungariae districtu territorioque Aradiensis civitatis, ad ripam Marusii situatum et adiaceus allodium, juxta per Actam Conscriptionem in longitudine trecentas decem in latitudine vero ducentas triginta quinque et mediam orgyas complectens suis, cum appertinentis primum a quodam Capitaneo Comite Antonius nuncupato possessum cum praescitu tunc temporis ibidem constituti Comissarii Cameralis et consensopraehabito stipulati contractus per vigorum pactate, aere parato sibi coemisset de superque Caes: Regiam ratificationem et confirmationem adhuc in anno 1706, obtinisset etc. pag. 200. Csanádegyházmegyei Adattár 1872. Fasciculuu din Mai. Er in tota estesiunediava vedio la „Fabián. Arad vármegye leírása. Buda.“ I. tom 1835. B. B. 238—239. §. 44. pag. 133.

(Va urmá.)

Cev'a despre carne si poterea s'a nutritoria.

Nutrireá corespundietoria a corpului contribuesce multu la abilitatea spiritului, cà-ci susta si astádi adevverulu celoru betrani „minte sanetosa in trupus anetosu.“

Cand vorbimu de nutrire, nu intielegemu dara desfranare si imbuibare in mancári si beuturi, ci pricepemu lucrulu asiá, ca trupulu se aiba nutrimentulu corespundietoriu, dar câtu se pote mai bine preparatu.

Panea ni-da nutrimentu corespundietoriu numai deca este facuta bine. Asupra acestei cestiuni economice suntemu in curatu. Dar cine ar crede, cà lucrulu este multu mai delicatu, cand e vorb'a despre carne in genere ca nutrimentu! Nu e totu un'a, s'au folosimu carne dela vite betrane s'au tinere, este diferentia intre carnea de bou si cea de vaca; si aici trebuie cercatu, cà ore vit'a respectiva, mai nainte de ingrasiarea maestrita, a trasu la jugu s'au ba. Chiaru dela aceea si vita nu este carnea tota intro forma de nutritoria.

Carnea de vitielu inca si-are avantajiele si scaderile sale. Pre câte locuri se intempla de macelarii taie vitiei de doue si de trei septemani, de si este sciutu cà a acestoru vitiei carne nu are valoare ca nutrimentu, ci numai ca gustu; má! este si grea de consumatu si sta in stomacu ca unu ghemu. Carnea de vitielu este buna, numai deca vitielulu a ajunsu celu pucinu etatea de trei luni. —

Carnea de oie si de capra este buna ca nutrimentu numai deca e macra, si ca atare inca dela animale tinere; cea dela animale mai betrane contine multu seu si acest'a nu e favoritoriu sanetáti.

Mai pucine elemente nutritorie contine carnea cea de porcu, de si la mancare ti-se pare mai gustuosa.

Preste totu carnea contine apa multa, asiá cà in 100 chgr. de carne se afla 76 chgr. apa, 21.5 chgr. albuminiu, 1.5 chgr. grassime si 1 chgr. de sáruri diferite.

Din Albuminiu se face carne, sange si potere, ér farin'a si zacharulu dau corpului caldura si cev'a grassime. De aici ar trebui grijitu ca mancările se se pregatesca de asiá, ca fie care parte de albuminiu se aiba la dispozitie si cinci pãrti de nasprela s'au amilu.

De dupa analisisãrele ce s'au facutu la cele mai multe cãrnuri, insemnãmu aici cuantitatea albuminiului la urmatoriele :

In 100 chgr.	carne de bou	se afla	20	chgr.	albuminiu.
"	"	"	"	19.5	"
"	"	"	"	16.5	"
"	"	"	"	16	"
"	"	"	"	23.5	"
"	"	"	"	25.2	"
"	"	"	"	26	"
"	"	"	"	19	"
"	"	"	"	24	"

Ce e dreptu postaiosele (lîntea, mazerea si bobulu) intrecu pre toti articli cu poterea lor nutritoria, dar elemente nutritorie ca si casiuulu celu elvetianu nu contine nici o mancare.

Pre unele locuri ca de gluma dicu ómenii, cã pentru femeii si prunci e buna carnea de vitielu, pentru barbati cea de vita, pentru muncitori in genere cea de porcu, ér pentru cei amorisati carnea de mnelu. Carnea prima te face simtitoriu, a doua energicu si curagiosu, a treia duru si crudelu, ér cea din urma te face se fi dulce si simpaticu.

Cand preparãmu din carne ceva mancare, se nu o spelãmu in apa, cã-ci atunci multe elemente nutritorie se pierdu; e mai bine deca o curatãmu cu unu burete umedu. Din ap'a cea rece, in care a statu unu timpu ore carele carnea, potemu preparã zama de rendu. Deca voimu se mancãmu o friptura buna, atunci se punemu carnea se se friga in apa fierbinte; ér deca fierbemu carnea, atunci se nu delaturãmu spum'a, ce se face pre dens'a, de orace in aceea se afla forte multu albuminiu.

D i v e r s e.

* *Santirea bisericii din Toboliu.* Duminec'a trecuta in 24. Iuliu (5. Augustu) s'a seversitu cu mare solemnitate actulu santirii bisericii nòstre de Toboliu ruinate prin cumplitulu viforu din 14/26. Aprilie a. c.

Actulu santirei s'a inceputu dupa sevãrsirea utreniei cu santirea apei, numai decatu sau sevirsitu ocolirea bisericii cu cetirea celor 4 evanghelii. Sant'a liturghie s'a oficiatu prin parintele protopresviteru tractualu Tom'a Pacala, asistatu de 6 preoti si 4 invetiatori, in fient'a de fatia a intregu poporulu din Toboliu, si a unei insemnate parti de intelegenti din comunele vecine.

La finea santei liturghii parintele protopresviteru a tienutu o cuventare bisericesca lucrata cu multe cunoscintie, si rostita cu unu glasu adeveratu patrudietoriu si convingatoriu, asiá in cãtu cuvintele, ce esiau din gur'a oratoriului, au aflatu resunetu viu in inimile credinciosiloru. —

Parintele protopresviteru dete apoi espressione de multiamita lui Dumnedieu pentru ajutoriulu datu poporulu seu, intru redicarea santului locasiu de rugaciune, de mangaere si de invetiatura.

Acést'a cuventare a produsu o impressiune fórte puternica si o-adeverata insufletire crestinesca in poporu.

Dupa parintele protopresviteru vorbí poporulu Domnulu Georgiu Drimbea parochulu din locu. Densulu in termini alesi a desfasuratu insemnatarea bisericii, multiamindu atãtu Preasantiei Sale Domnului Episcopu Diecesanu, cãtu si Domnului protopresviteru tractualu pentru

ajutoriulu datu, si conducerea actului santirii, si preste totu pentru ostenelele depuse la terminarea bisericii nòstre din numit'a comuna.

Mai departe Domnulu parochu localu aratã cumcã, pe langa ajutórele ce pana aci au primitu acestu poporu, n'au fostu in stare turnulu santei biserici a-lu reedifica, ci acel'a interimalminte lau acoperitu cu scanduri, fiindu darile prea mari si anulu nefavorabilu pentru ei, si asiá deocamdata poporulu s'a indestulitu, cã au potutu reedificã biserice'a, care si altcumu a costatu pana la 2000 fl. v. a.

Totu domnulu parochu localu multiamescu Titoriloru fruntasi si judelui Comunalu cari cu dielu si-au implinita detorintiele sale facia de biserica.

Terminanduse functiunea bisericesca religiòsa, parintele Georgiu Drimbea parochulu locului intrunì la o mèsã arangiata in locuintia s'a pre parintele protopresviteru, pre parintii preoti invetiatori si unu numeru frumosu de inteligenti, precum si pre unii fruntasi din poporu.

La mèsã se redicara toaste pentru Preasanti'a S'a Parintele Episcopu Diecesanu, pentru parintele protopresviteru tractualu si pentru poporulu credinciosu.

Terminezu acestu raportu alu meu cu acei'a espressione a dorintiei mele, ca Dumnedieu se intarèsca cu senatate pre bunulu nostru parinte protopresviteru tractualu spre a potea intreprinde mai multe asemene calatorií folositoare pentru poporulu incredintiatu pastoriei Sale sufletesci. — Datu in Toboliu, la 26. Iuliu 1888. — *Gavriulu Panea*, m. p. invetiatoriu gr. or.

* *Eróre de tipariu.* In circulariulu publicatu in fruntea nr. 30 alu acestei foi, la urma, in locu de „in afara de serviciu publicu“ se se cetèsca „in afacere de serviciu publicu.

* *Raportulu generalu alu societãtii academice romane „Petru Maioru“* pe anulu 1887/8 contine unu frumosu discursu rostitu de presied. societãtii Vasile Fodor la sied. festiva din 17. Dec. n. 1887, si apoi raportu despre activitatea comitetului si despre siedinti'a festiva. In partea speciala se areta, cã societatea a avutu 17 membri fundatori, 30 onorari si 27 ordinari, cã in cele 21 siedintie s'au cetitu siette operate si s'au censuratu; apoi cã s'au declamatu mai multe poesii. Cabinetulu de lectura a avutu la dispozitie 24 foi periodice si diuarie; bibliotec'a are 886 opuri, adeca cu 91 mai multu ca anulu trecut, ér cass'a dispune de 4059 fl. 37 cr. — Numai inainte cu ajutoriulu lui Dumnedieu! —

† *Necrologu.* Veteranulu preotu alu nostru din Cef'a *Moise Popoviciu*, dupa unu serviciu de 40 ani, in 20. Iuliu v. a. c., a reposatu in Domnulu in etate de 65 ani, lasandu in doliu pe veduv'a s'a *Ev'a Poinariu*, pe fiii sei Ioanu preotu in Copacelu, Georgiu economu in Cef'a, Alessandru clericu absolutu de cursulu I., si pe ficele sale Iulian'a maritata Mihisiu, Elisavet'a maritata Sèrbu, Elen'a maritata Balogh si mai multe rudeni ale sale. — Ceremoniele funebrale s'au oficiatu prin parintele protopresviteru alu Tinței *Iosifu Vess'a*, asistatu de 6 preoti si 7 invetiatori. La finea servitiului parintele protopopu tienù o cuventare funebrala binemerita, in care accentuã importantia si greotãtile servitiului preotiescu. — Reposatulu a fostu unulu dintre cei mai betrani preoti ai tractului. — Fie-i tierin'a usiòra! — *Teodoru Papu*, parochu in Berecheiu.

* *Program'a scòlei civile si comerciali din Lipov'a*, pentru anulu 1887/8 publicata de d. directoru Iuliu Dòlle, ni-areta cã intre cei 120 elevi ai scòlei civile au fostu 36 romani, ér intre cei 12 ai scòlei comerciali (este inca numai class'a I, la anulu se deschide

a dou'a) numai 3 romani. — Inscriverile se voru face dela 1 pana la 5. Sept. si potu fi primiti toti tinerii trecuti de 9 ani cari au finitu cu succesu a 4-a clasa a scólei elementarie. In scóla comerciala medie se primescu toti elevii cari au absolvatu cu succesu bunu 4 clase gimnasiale, reali ori civile. — Elevii absoluti de cele 4 civile au intrare in pedagogie, in scóla medie comerciala s'au in academi'a comerciala, in scóla medie industrială si cea de desenna, in cea reg. mag. de honved, precum si in scóla de cadeti. Cei ce voru fini cele trei clase ale scólei medie comerciale facu esamenu de maturitate si afla aplicare la posta, la tóte oficiile financiare, la manipulare, la pemporare si la cáile ferate. — Fiind opidulu Lipov'a in centru romanescu, atragemu prin acést'a si noi atentiunea parintiloru interesati, cu atât mai vertosu, cu câtu cá traiulu dora nicaliarea nu li-va veni mai ieftinu. — Ar fi de doritu ca sè se propuna si limb'a romana si inea ca studiu obligatu.

* *Pentru orientarea dloru invetiatori* publicamu urmatóri'a informatiune: „La intrebarile, ce mi s'au facutu din mai multe parti, respundu pe acést'a cale, ca manualulu meu de: *Geografia Ungariei si Elemente din geografia generala*, editiunea a VI. cu charta Ungariei s'au aprobatu din nou de Inaltulu Ministeriu regiu de culte si instructiune publica prin rescriptulu seu din 5. Iulie 1887. Nro 25,880. pentru scótele nóstre poporale. Totu de odata facu cunoscutu, ca manualulu meu: „*istori'a Ungariei si Elemente din istori'a*“ generala pentru scótele poporale a aparutu in editiunea a opt'a. Dr. Nicolau Popu.

* *De ale climatei.* Temperatur'a cea innadusitoria din septeman'a trecuta a facutu locu unei receli pentru Augustu ne îndatana. In termometru a caditu mercuriulu pana la 9° C., pre cand mai inainte aretase in umbra 32° C. Acesta depressiune insemnata a aerulu atmosfericu ni-a adusa si o ploie buna, care a avutu locu preste tiar'a intrega si a ajutatu multu cucuruzului, struguriloru si altoru plante nu deajunau dezvoltate.

* *Cea mai inalta temperatura*, ce s'a observatu estu anu pre pamentu, a fostu la orasiulu Suakin de pre tiarmurele apuseanu alu mării rosie. In 17. Iuliu se spune, cá mercuriulu a ajunsu in termometru pana la 108° C. In urmarea acestei fierbintieli extraordinarie perira o multime de camile, oi, capre si paseri, ma! chiar si ómeni se fie devenitu victime, cá-ci nici noptea nu se cunoscea diferenti'a in temperatura si nime nu erá in stare se pota dormi.

* *Unu fenomenu rar* a avutu locu in 16. Iuliu n. la laculu Locarno. Ap'a din lacu in intervaluri totu de câte 10 minute se urcá la inaltime de 15—16 cm. si apoi ér se retragea. Tiarmuri lacului au fostu inundati in totu complexulu lor, dar cu atata intielu, cá nisce tiereni cari si-faceau lucrulu loru pre acolo eráu pre aci se remana victime acestui fenomenu extra-ordinariu, carele de siguru a trebuitu se fie rezultatulu atractiunei lunei, adeca unu oresi-care fluxu si refluxu.

* *Piat'a Aradului* din Vinerea trecuta: Gráu de primavera 6.60—6.40 fl., Gráu de toamna 6.30—5.80 fl. — Secar'a 5.10—5.00 fl. — Orzulu 4.50—4.40 fl. — Ovesulu 4.60—4.50 fl. — Cucuruzulu 6.10 fl.

C O N C U R S E.

Pentru deplinirea postulu invetiatorescu din comu-Monerau, protopopiatul si inspectoratul Borosineului, se eserie concursu cu terminu de alegere pe 21. August a. c. st. v.

Emolumintele suntu:

1. In bani gata 180 fl. — 2. In naturalii 14 cubule jumetate grâu, jumetate cucurudiu. — 3. Lemne 14 m. din cari e a-se incaldii si scóla. — 4. Fên 12 m. m. — 5. Cuartiru liberu cu gradina de legumi. — 6. Accidientii dela inmormintári unde va fi poftitu.

Doritorii de a ocupá acest post au recursele sale adjustate conform prescrieselor legii, si adresate Comitetalui parochialu a-le trimite subscribulu inspectoru scolaru in Borosineu (Borosjenó), pana la diu'a alegerei.

Monerau, 17. Iuliu 1888.

Comitetul parochialu.

In contielegere cu insp scolar: IOANU CORNEA, m. p. protopresviteru.

—□—

Escriindu-se concursu pe statiunea invetiatoresca gr. ort. dela scóla inferióra din Igrisiu (Egres), comitatulu Torontál si neinfaciosiandu-se nici unu recurente, — comitetulu parochialu eserie nou concursu pe acea statiune pe langa urmatórele emoluminte:

1) In bani gat'a 200 fl. v. a. 2) 40 chible grâu. 3) Cortela liberu cu doue chilibi acomodate si gradina dela acelu cortelu.

Dela recurenti se recere a avea cualificatiunea receruta conformu „Statutului organic“ si testimoniu de limb'a magiara. — Alesulu de ocamdata va fi numai provisoriu aplicatu — ér dupa o portare buna morala se va intari definitivu.

Aspirantii la acestu postu au a-si trimite recursele loru adresate Comitetalui parochialu, Multu Onoratului Domna Teodoru Popoviciu, inspectore scolaru in Sietina (Sajtény) cottulu Csanád, pana la 15/27. Augustu a. c. cand se va tiené si alegerea, — ér pana atunci a-se presentá in St. Biserica spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu. — Recursele intrate in diu'a alegerii nu se vor primi.

Datu in Igrisiu (Egres), din siedinti'a comitetului parochialu tienuta la 4/16. Iuniu 1888.

Filipu Mind'a, m. p. presiedinte.

Cu invoierea mea: TEODORU POPOVICIU, m. p. insp. scl.

—□—

Pentru statiunea invetiatoresca din Almasiu, in protopresviteratulu Buteniloru, cu carea este impreunatu salariulu 1) in bani 168 fl. 2) in rescumperarea fênului 22 fl. 50 cr. 3) bucate 20 sinice, 12 de grâu si 8 de cucuruzu, 4) lemne 12 stingini, din cari sè se incaldiésca si scóla, 5) cuartiru liberu si gradina de legume — prin acést'a se eserie concursu cu terminu de alegere pe 14/26. Augustu a. c. — Recurentii in acestu terminu se voru presentá la biserica spre a-si face cunoscentia cu alegatorii si pana in ajunulu alegerei si-voru presentá recursele loru bine adjustate cu tóte documentele recerute — inspectorului cercualu de scóle.

Almasiu, la 10. Iuliu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: CONSTANTINU GURBANU, m. p. protopresviteru. inspect. cercualu de scóle.

—□—

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci din Chertisiu, in cerculu inspectoralu alu Buteniloru, prin acést'a se eserie concursu cu terminu de alegere la 21. Augustu st. v.

Salariulu 1) in bani 100 fl. 2) in bucate 10 sinice, cinci de grâu si cinci de cucuruzu, 3) lemne 8 stângeni, din care sè se incaldiésca si scóla, 4) pamentu aratoriu 1/2 sesiune, 5) pentru conferintie 5 fl. 6) pentru curato-ratu 10 fl. 7) stole dela inmormentári câte 20 cr. 8) cu-artiru liberu cu gradina de legume.

Recurentii pana in ajunulu alegerei si-voru substerne recursele loru cu documentele recerute si se voru presentá vre-o data la biserica spre a-si face cunoscintia cu alegatorii.

Chertisiu, la 15. Iuliu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: CONSTANTINU GURBANU, m. p. protopresviteru, inspect. cercualu de scóle.

—□—

Pentru deplinirea definitiva a postului invetiatorescu dela scól'a gr. or. romana din comun'a **Ponor'a**, protopresviteratulu Pestesiuului cottulu Bihor — se publica concursu cu terminu de **30 zile dela prim'a publicare**.

Emolumintele suntu: a) bani gat'a 300 fl. v. a. b) 10 cubule de bucate, c) 6 stangeni de lemne din care se va incaldí si scól'a, d) quartiru liberu cu gradina spatiósa.

Doritorii de a ocupá acést'a statinne au se substérna recursulu ajustatu cu testimoniulu preparandialu si a esamenului de calificatiune subscrisului in Lugasiulu de sus, p. u. Elesd, ér pana la alegere sè se presinte in biserica de acolo spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Lugasiulu de susu, la 24. Iuliu st. v. 1888.

In contielegere cu comitetulu parochialu:

Teodoru Filipu, m. p.
inspectoru scolariu.

—□—

Pentru statiunea vacanta invetiatoresca din **Caraseu**, se publica concursu.

Dotatiunea:

1) bani gat'a 140 fl. 2) 12 cubule de bucate, 3) 6 stângeni lemne de focu, din cari se va incaldi si scól'a, 4) pamentu aretoriu de 6 mesuri, 5) dela mortu mare 40 cr. dela micu 20 cr. 6) Quartiru, si gradina de legumi.

Recurentii se-si substérna petitiunile ajustate cu documentele prescise, pana in **15/27. Augustu a. c.** la subsemnatulu in Ökrös.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: PETRU SUCIU, m. p. protopresviteru.

—□—

Pentru distribuirea a unui, eventualu doue s'au trei stiependii de câte 200 fl., din fundatiunea „**Elen'a Ghiba Birt'a**,” se escrie concursu pana in **23. Aug. (4. Sept.) a. c.**

In sensulu testamentului, la aceste stiependii, au dreptulu a recurge numai tineri cari studiéza cu succesu bunu la vre-o scóla publica, si suntu de religiunea gr. or. si de nationalitate romana séu gréca, din comitatele: **A r a d**, **Bihor**, **Bichisiu** si **Cianad**, si ai caroru parinti n'ar fi in stare a-i sustiené la studii.

Rudeniile fericitei fundatóre vor avé preferintia.

Recurentii au a-si inaintá subscrisului, petitiunile loru, provediute cu recerutele dovedi, pana la terminulu mai sus aretatu.

Aradu, 23. Iuliu (4. Augustu) 1888.

Ioanu Metianu, m. p.

Episcopulu Aradului,
cá pres. comitetului fundationalu.

—□—

Pentru deplinirea postului de preotu impreunatu cu celu invetiatorescu gr. or. de class'a III. din **Bunea**, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a de **29. Augústu st. v. a. c.**

Emolumintele suntu: un'a sesiune de 30 jugere parte aratoriu, parte fenatia; platiu parochialu intravilanu de $\frac{1}{2}$ jugeru; 600⁰ gradin'a scólei; $\frac{1}{2}$ jugeru estravilanulu scólei; câte un'a mesura de cucuruзу despoiátu dela 100 numeri de case; stol'a indatinata s. a., 20 cr.

pentru un'a molitva; pentru un'a logodna, cu vestirile si cununia la olalta 5 fl; pentru un'a inmormentare simpla sub 7 ani câte 1 fl. 20 cr. éra la cei preste 7 ani 3 fl. 50 cr.; pentru unu evangelistu 1 fl., — afara d'acea in bani numerari 100 fl.; 20 meti de cucuruзу in bómbe; 10 meti de grâu; 8 orgii de lemne din cari se incaldiesce si scól'a; si locuintia libera in edificiu scólei.

Recursele ajustate conform presciseloru „Statutulu organicu“ sè se tramita pana in 27. Augustu st. v. a. c. parintelui protopopu tractualu Georgiu Creciunescu, in Belincz, p. u. Kiszetó; avendu recurentii in vr'o Dumineca ori serbatóre a-se presentá in biserica locala, spre a-si aretá desteritatea in cuventari ori cantari bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: G. CRECIUNESCU, m. p. prot.

—□—

Pentru deplinirea definitiva a postului invetiatorescu din **Ucurisiu**, se publica concursu cu terminu de alegere pe **21. Augustu (2. Septemvre) a. c.**

Dotatiunea e urmatóri'a:

1) In bani numerari, dela

a) comun'a *Ucurisiu*, si fili'a *Boghii* 62 fl. 50 cr.
b) remuneratiune dela episcopulu latinu 27 fl. — cr.

2) pamentu aratoriu si fenatiu de 7 jug. 800⁰ castrale.

3) 16 cubule de bucate.

4) 6 stângeni de lemne din cari are sè se incaldiesca si localitatea de invetiamentu.

5) Pentru fènu unu relatu de 47 fl. 50 cr.

6) Veniturile cantorale dela mortu mare 40 cr. dela micu 20 cr.

7) Quartiru, — cu intravilanu de 1509⁰.

Recurentii se-si substérna petitiunile instruite cu documintele prescise la subsemnatulu protopresviteru in Ucurisiu (Ökrös) pana la diu'a de alegere, si totodata sè se presinte pana atunci in cutare Dumineca séu serbatóre in s. biserica locala spre a-si aretá capacitatea in cantare si tipicu.

Ucurisiu, 17. Iuliu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: PETRU SUCIU, m. p. protopresviteru.

—□—

Pentru ocuparea postului cantoru-invetiatorescu la scól'a confesionala gr. or. rom. din comun'a **Sintea**, cottulu Aradului protopresviteratulu Chisineului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe diu'a **21. Augustu a. c. st. vechiu**.

Emolumintele sunt:

1) In bani gat'a 150 fl. v. a. 2) 10 màji fènu, 3) 5 orgii de lemne in natura, din care are a-se incaldí si scól'a, 4) pentru scripturistica 5 fl. 5) pentru participare la conferintia 5 fl. 6) $\frac{1}{4}$ sesiune pamentu estravilanu, 7) Quartiru cu gradina de legumi, 8) éra dela morti stol'a indatinata: dela cei mari 40 cr. éra dela cei mici 20 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati a-si subscrerne recursele loru provediute cu documintele necesarie si adresate comitetului parochialu gr. or. din Sintea, dea dreptulu Reverendissimului Domnu protopresviteru si inspectoru Petru Chirilescu, in Kétegyháza, pana in 15. Augustu a. c.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PETRU CHIRILESCU, m. p. inspectoru scolariu.

—□—

Pentru indeplinirea parochiei vacante de clas'a prima din **Siri'a**, pe bas'a decisului Ven. Consistoriu aradanu

dto 30. Iuniu 1888. Nr. 2553, se escrie concursu, cu terminu de alegere pre 14/26. Septemvre 1888.

Recurentii sunt avisati, petitiunile lor instruate conform §-lui 15, lit. a) din „Regulamentulu pentru parochii“ adresate comitetului parochialu din Siri'a; ale suscerne subscrisului, pana in 29. Augustu, (10. Septemvre) a. c., cãci cele intrate mai târziu, nu se vor luá in considerare.

Incãt nu s'ar insinuá destui competenti cu calificatiunea espusa, se vor admite la candidare si potu fi alesi si competenti cu calificatiunea de clas'a a dou'a.

Alesulu, pe langa observarea §-lui 8 din citatulu regulamentu, va folosi dela diu'a introducerii, intregulu beneficiu alu acelei parochii.

Recurentii, pentru a dovedi desteritatea in cantu, tipicu si oratorie, sunt pofiti a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in St. biseric'a din locu.

Siri'a, la 10/22. Iuliu 1888.

Georgiu Popoviciu, m. p.
protopresviteru.

Pentru deplinirea parochiei din Jac'a, (Zsáka) protopresviteratulu Oradiei-mari, se escrie concursu, cu terminu de alegere pe 21. Augustu (2. Septemvre) a. c.

Dotatiunea preotiesca consta din :

- $\frac{3}{4}$ sessie pamentu aratoriu de prim'a classa,
- Un'a canepiste $\frac{3}{4}$ jugeru,
- 15 cubule grâu de pâne, titula biru,
- Stólele usuate, si
- Cortelu cu gradina.

Recursele ajustate conform §-lui 15. lit. a) din regulamentulu pentru parochii sunt a-se asterne subsemnatulu in Oradea-mare, (N. magyar utca 22.), pana in 18/30. Augustu; avendu recurentii — inainte de espirarea terminulu de concurgere — a-se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre in biseric'a din numit'a parochia, spre a-si aretá desteritatea in cele preotiesci. — Contributiunea pentru pamentulu parochialu o solvesce comun'a bisericésca.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu : TOM'A PACALA, m. p. protopopu.

In urm'a ordinatiunei Vererabilului Consistoriu gr. or. oradanu dto 29. Ianuariu a. c. Nr. 22. A) pentru deplinirea postulu alu doilea preotiescu sistemisatu in comun'a S. Miclausulu-romanu, protopresviteratulu Tincei, se escrie de nou concursu pe langa juratate din intregulu beneficiu parochialu observandu-se, cã intregulu beneficiu care se va impartí intre doi preoti, consta aprópe din doue sessii de pamentu bunu, birulu dela 383 de casi cãte un'a vica grâu, — stólele indatinzate si alte accidentii obveniende.

Competentii vor avé a dovedi calificatiune pentru parochiile de class'a I., éra recursele adresate comitetulu parochialu, vor fi a-se tramite subscrisului protopresviteru in Körös-Jerő per M.-Telegd, in terminu de 30 zile dela prim'a publicare.

Ineu, 11/23. Iuliu 1888.

Pentru comitetulu parochialu:

Iosifu Vess'a, m. p.
ppresv. Tincei.

Se escrie concursu pentru deplinirea in modu definitivu alu postulu invetiatorescu dela a II-a scóla paralela din S. Miclausulu-romanu Emolumintele sunt :

1) Bani numerari 100 fl. 2) grâu secaretiu 15 cubule, 3) pamentu aratoriu de cl. I-a 6 jug. aratu si lucratu prin comuna, 4) lemne de focu 3 metri, 5) fênu dela comuna 1 clae, 6) pentru conferintie 4 trasuri, 7) din tóte stólele cantorali, a dou'a parte, 8) quartiru liberu esarendatu prin comuna.

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati recursele lor, instruite cu documintele prescise si cu testimoniu de limb'a magiara, — a-le tramite subscrisului in K.-Jenő per M. Telegd, (cott. Bihar) in terminu de 30 zile dela prim'a publicare a concursulu, avendu a-se presentá in cutare Dumineca séu serbatóre in biseric'a locala spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Cei apti spre a instruí coru vocalu, vor fi preferiti. Ineu, 11/23. Iuliu 1888.

Pentru comitetulu parochialu :

Iosifu Vess'a, m. p.
ppresv. insp. sel.

Pentru deplinirea definitiva a statiuniloru invetiatoresci din Hinchirisiu si Poeni de susu, se publica concursu cu terminu pana la 6. Augustu v. a. c.

1. Salariulu in Hinchirisiu: 84 fl. 8 cubule de bucate; 8 stângeni de lemne; venitele cantorali, si quartiru cu gradina.

2. In Poeni de susu: 48 fl. 10 cubule de bucate; 8 stângeni de lemne; dela fie-care casa unu fuioru, o itie de pasula si o portie de fênu; stóle cantorale si quartiru liberu.

Recurentii au a-si trimitte petitiunile sale cu testimoniu de calificatiune, pana la terminulu defiptu, in Beiusiu la subscrisului.

Beiusiu, 10. Iuliu v. 1888.

Pentru comitetele parochiali :

Vasiliu Papp, m. p.
protop. Vascolui.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu dela scóla I. din comun'a Apateu, inspectoratulu Siepreusiu, se escrie concursu cu terminu de alegere pe 7/19. Augustu a. c.

Emolumintele sunt :

- In bani gat'a 320 fl.,
- 30 magi fênu,
- 12 orgii lemne din care se va incaldí si scóla,
- Pentru curatitulu scólei 10 fl.,
- Scripturistica dupa necesitate,
- Pentru conferintie 10 fl.,
- La ingropatiune unde va fi pofitu 50 cr.,
- 3 jugere pamentu estravilanu aratoriu,
- Quartiru bunu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu, au se documenteze cã posedu testimoniu de preparandia si calificatiune precum si din limb'a magiara, cei ce voru dovedi cã suntu in stare a conduce corulu voru fi preferiti.

Recursele astfelu instruite si adresate comitetulu parochialu din Apateu, suntu a-se trimitte subscrisului inspectoru scolaru in Miske u. p. Nagy-Zerénd, avendu pana la alegere a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre la biseric'a pentru de a-si aretá desteritatea in celea bisericésci.

Apateu, 10/22. Iuliu 1888.

In contielegere cu comitetulu parochialu :

Ioanu Avramu, m. p.
parochu si insp. sel.